

**ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ
КОМПЛЕКСНИХ ЗАВДАНЬ В УМОВАХ РОЗВИТКУ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

Із середини ХХ ст. разом з розвитком мікропроцесорної техніки та комунікаційних технологій відбувається автоматизація виробництва, оптимізація технологічних процесів, проникнення комп'ютерної техніки практично в усі сфери діяльності людини, збільшується обсяг накопичених даних, з'являється можливість обміну ними по усьому світу, здійснюється прискорення розвитку високотехнологічних галузей економіки та ін. Виникають підстави говорити про новий етап розвитку інформаційного суспільства і навіть його вищої фази – суспільства знань.

Характерними особливостями такого суспільства є провідна роль наукових досліджень у розвитку виробництва, зростання кількості людей зайнятих у сфері надання послуг, їх висока професійна кваліфікація, охоплення життя громадян інформаційними технологіями.

Науково-технічний прогрес дає можливість людям використовувати нові засоби виробництва. Діяльність громадян значною мірою спрямована на створення нематеріальних цінностей за допомогою нових інформаційних технологій. Змінюється характер діяльності кожної людини і суспільства в цілому, а це призводить до того, що змінюється людська культура. В інформаційному суспільстві і в процесі його побудови особливе значення має інформаційна діяльність і, отже, інформаційна культура [2, с. 13]. Інформаційну культуру варто розглядати як досягнутий рівень організації інформаційних процесів, ступінь задоволення потреб людей в інформаційному спілкуванні, рівень ефективності створення, збирання,

збереження, опрацювання і передавання даних. Разом із тим діяльність спрямована на оптимізацію всіх видів інформаційного спілкування, створення найбільш сприятливих умов для того, щоб культурні цінності були освоєні людиною, і органічно ввійшли в її спосіб життя [3, с 76].

Процес проникнення комп'ютерів у сфери життя людини складає основу процесу інформатизації. Під терміном «інформатизація» розуміємо широке соціальне явище, яке охоплює сукупність пов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, які направлені на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів й інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної і комунікаційної техніки. Матеріальним підґрунтям інформатизації – є створення глобальної інфраструктури сучасних засобів зберігання, опрацювання, передавання даних.

Однією з особливостей інформаційного суспільства є виникнення економіки, яка спрямована на створення і використання інформаційних цінностей.

Такі зміни вимагають внесення коректив у процес навчання підростаючого покоління. Сучасному вчителю інформатики після закінчення університету недостатньо отримати високий рівень сформованості лише предметних компетентностей. В роботі [1, с. 7] подано чітко структуровану модель системи соціально-професійних компетентностей учителя інформатики, яка складається з трьох груп компетентностей: соціальнозначущих, загальнопрофесійних та предметних. Упровадження цієї моделі має на меті формування інформаційної культури студентів. Підготовка майбутніх учителів інформатики до професійної діяльності вимагає врахування багатьох факторів: швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, виникнення нових засобів

створення інформаційних цінностей, широкі зв'язки інформатики з іншими навчальними дисциплінами та ін.

Сприйняти величезну кількість даних людина може «тільки за допомогою високої інформаційної культури, якою необхідно оволодіти» [3, с. 70]. У процесі навчання матеріал подається в межах різних предметів. Одним із завдань вищих навчальних закладів є формування цілісної картини світу, наукового світогляду у студентів. Цьому сприятиме встановлення студентами зв'язків між поняттями, процесами, явищами з різних областей науки. Для досягнення цієї мети потрібні завдання, використання яких, допомагало б систематизувати навчальний матеріал з різних предметів чи розділів одного предмету, розкрити творчий потенціал студентів, активізувати їхню пізнавальну діяльність. Проаналізувавши наукову літературу ми дійшли висновку, що цим вимогам відповідають комплексні завдання. Такі завдання можуть містити дані одного типу або дані декількох типів (текстові, графічні, аудіо-, відео-, символи, схеми та ін.), повинні мати єдиний об'єднуючий стрижень – поняття, тему, мету або ін., мають сприяти підвищенню таких якостей знань, як міцність, системність, гнучкість.

Виконання комплексних завдань студентами передбачає встановлення ними міжпредметних зв'язків, що включає попередню роботу з науковою, психолого-педагогічною, методичною літературою; спонукає використання теоретичних методів дослідження (індукції, дедукції, аналізу, синтезу); допомагає узагальнити власний досвід. Структурні компоненти дослідницьких компетентностей повинні збігатися з компонентами дослідницької діяльності, а єдність теоретичних і практичних умінь складають модель дослідницьких компетентностей. Дослідницька діяльність покликана знаходити зв'язки, залежність між явищами.

Розробка студентами комплексних завдань на відповідну тематику дає змогу залучити студентів до освоєння вітчизняної та світової культурної спадщини, до вивчення рідної та іноземних мов, вивчити умови толерантної поведінки в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей

між народами і т.д. Крім того, комплексні завдання ґрунтуються на використанні міжпредметних зв'язків, встановлення яких, у свою чергу, сприяє формуванню цілісної наукової картини світу.

За допомогою аналізу результатів виконання комплексних завдань викладач може оцінити ефективність своєї власної педагогічної діяльності, виявити відставання деяких студентів, і, як наслідок, спробувати розібратись у причинах неуспішності, що можуть знаходитися за межами навчального процесу. Під час виконання комплексних завдань студентами педагог має можливість оцінити їхню цілеспрямованість, дисциплінованість, особливості характеру та темпераменту.

Систематичне і цілеспрямоване використання комплексних завдань сприяє поглибленому розумінню студентами навчального матеріалу, формуванню системи соціально-професійних компетентностей вчителя інформатики, дає змогу розв'язати протиріччя в предметній системі навчання між розрізненням за предметами засвоєнням знань і необхідністю їхнього синтезу, повноцінного застосування на практиці.

Учитель інформатики є ключовою фігурою в школі, яка впроваджує інформаційно-комунікаційні технології, здійснює інформатизацію навчального процесу, формує інформаційну культуру учнів, тому якісна підготовка студентів інформатичних спеціальностей педагогічних вузів є необхідною умовою розвитку інформаційного суспільства.

Список використаних джерел

1. Жалдак М. І. Модель системи соціально-професійних компетентностей вчителя інформатики / [М. І. Жалдак, Ю. С. Рамський, М. В. Рафальська] // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наукових праць / Редація. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – № 7 (14). – С. 3 – 10.
2. Скворцов Л. В. Информационная культура и цельное знание: избранные труды / Л. В. Скворцов. – М: РАН ИНИОН, 2001. – 288 с.
3. Суханов А. П. Информация и прогресс / А. П. Суханов. – Новосибирск: Наука, 1988. – 192 с.